

U s n e s e n í

Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl jako soud odvolací v senátě složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Petra, Ph.D. a soudců JUDr. Zdeňky Sedlákové a Mgr. Jiřího Straky v exekuční věci oprávněného **Mafin SE**, se sídlem Zdíkovská 2970/4, 150 00 Praha 5, IČ: 02337410, zast. JUDr. Petrem Kočím, Ph.D., advokátem se sídlem Opletalova 1535/4, 110 00 Praha 1, proti povinnému [REDAKCE], nar. [REDAKCE], bytem [REDAKCE], **pro** 2.600,- Kč s příslušenstvím, o odvolání oprávněného proti usnesení soudního exekutora JUDr. Miloslava Zwiefelhofera, Exekutorský úřad Praha 3, ze dne 7.4.2015, č.j. 144 EX 32248/14-10,

t a k t o :

Usnesení soudního exekutora **se z r u š u j e** a věc se mu **v r a c í** k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Napadeným usnesením rozhodl soudní exekutor ve výroku v odst. I., že se exekuční návrh oprávněného podaný dne 19.12.2014 zamítá na základě pokynu exekučního soudu, dle něhož rozhodčí nález není vykonatelným exekučním titulem z důvodu neplatnosti rozhodčí doložky. Rozhodčí smlouva byla totiž uzavřena distančně prostřednictvím internetového uživatelského účtu povinného zřízeného v systému Klikpujcka.cz, pročež nesplňuje požadavek písemnosti daný zákonem č. 216/1994 Sb. K platnosti smlouvy uzavřené formou elektronických prostředků je nutné tuto opatřit zaručeným elektronickým podpisem. Ve výroku v odst. II. bylo stanoveno, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, jelikož oprávněný zavínil zamítnutí exekučního návrhu, ale povinnému žádné náklady nevznikly. Ve výroku v odst. III. je dáno, že soudnímu exekutorovi se nárok na náhradu nákladů řízení nepřiznává, poněvadž tento jejich náhradu vůči oprávněnému nepožaduje.

Proti tomuto usnesení se odvolal oprávněný podáním ze dne 23.4.2015 a napadl jej v celém rozsahu. Připomíná, že mezi původním věřitelem a povinným došlo dne 13.3.2014 k uzavření rozhodčí smlouvy distančně prostřednictvím elektronických prostředků. Povinný se zaregistroval v systému Klikpujcka.cz a v této fázi uvedl své jméno, příjmení, číslo mobilního telefonu, adresu elektronické pošty a rodné číslo. Návazně byl vytvořen jeho uživatelský účet a současně došlo k vygenerování přístupových údajů, tj. uživatelského jména (ID) a hesla. Zatímco ID, které je devítimístným náhodně vygenerovaným unikátním číslem, bylo odesláno na email povinného, osmimístné unikátní heslo složené z číslic a malých a velkých písmen obdržel povinný formou SMS zprávy zaslané na číslo jeho mobilního telefonu. Povinný se pomocí ID a hesla přihlásil do uživatelského účtu systému Klikpujcka.cz, doplnil další osobní údaje a vyslovil souhlas s podmínkami rámcové smlouvy o úvěru a rozhodčí smlouvy. Funkce systému vylučuje, aby povinný mohl požádat o poskytnutí úvěru, aniž by provedl registrační proces, přihlásil se do uživatelského účtu a

vyslovil souhlas s podmínkami rámcové smlouvy o úvěru a rozhodčí smlouvy. V systému prostě bez provedení popsanych kroků nelze dále pokračovat. Před schválením prvního úvěru jsou všechny údaje s povinným znovu telefonicky kontrolovány, případně doplněny nebo aktualizovány. První úvěr je poskytnut pouze prostřednictvím poštovní poukázky, přičemž povinný jakožto výhradní adresát je specifikován dle osobních údajů uvedených v rámci registračního procesu. S tím souvisí ověření identity adresáta pracovníkem doručovatele poštovní poukázky – České pošty. Podpisem poštovní poukázky povinný opětovně vyjadřuje svůj souhlas s podmínkami rámcové smlouvy o úvěru a rozhodčí smlouvy včetně ujednání o smluvní pokutě, neboť je zde uveden text pro příjemce „podpis=souhlas s RSU“.

Dle § 53 obč. zák., respektive dle § 1824 a násl. o.z. možno využít při uzavření smlouvy též prostředky komunikace na dálku, které umožňují uzavřít smlouvu bez současné fyzické přítomnosti smluvních stran. Takovým prostředkem je přitom i veřejná komunikační síť, tedy například internet. Písemná forma je zachována ve smyslu § 40 obč. zák., respektive § 562 o.z., pokud je právní úkon učiněn telegraficky, dálnopisem nebo elektronickými prostředky umožňujícími zachycení obsahu právního úkonu a určení osoby, která právní úkon učinila. Nadto § 562 odst. 2 o.z. stanoví, že se má za to, že záznamy údajů o právních jednáních v elektronickém systému jsou spolehlivé, provádějí-li se systematicky a posloupně a jsou-li chráněny proti změnám. Smluvní ujednání mezi povinným a původním věřitelem bylo tedy učiněno elektronickými prostředky, které umožňují zachycení jeho obsahu a nadto jsou záznamy zachyceny posloupně a systematicky. Smluvní dokumenty jsou uloženy na trvalém nosiči dat, díky němuž lze obsah smluv nejen uchovat, ale taktéž využít a reprodukovat. Zároveň jsou smluvní texty uloženy na serveru původního věřitele a v uživatelském účtu povinného.

Zdůrazňuje, že smluvní dokumenty byly smluvními stranami elektronicky podepsány a identifikace jednajících osob je tak možná. V souladu se zákonem č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu, se elektronickým podpisem rozumí údaje v elektronické podobě, které jsou připojené k datové zprávě nebo jsou s ní logicky spojené, a které slouží jako metoda k jednoznačnému ověření identity podepsané osoby ve vztahu k datové zprávě. Vycházejí z komentáře k § 40 obč. zák., z něhož vychází i současná úprava v o.z., rozeznává zákon o elektronickém podpisu čtyři druhy elektronického podpisu a v souladu s technologickou neutralitou spojuje právní důsledky s kterýmkoliv z nich. Tímto prostým elektronickým podpisem proto může být oskenovaný vlastnoruční podpis, speciální kód (PIN, heslo, ID apod.) a také řetězec jednotlivých znaků tvořících jméno a příjmení v textu zprávy zaslané z určité adresy elektronické pošty, což potvrzuje i výklad bývalého Ministerstva informatiky ČR. Podpis funguje jednak jako identifikátor, jednak vystupuje též autentizačně, tedy ověřuje, že podpisující subjekt je vskutku tím, za koho se vydává. Míra spolehlivosti podpisu se liší v závislosti na jeho formě, avšak rozhodně nemá vliv na jeho platnost. Tím, že se povinný přihlásil za použití unikátních přihlašovacích údajů ID a hesla do systému Klipujcka.cz a následným odkliknutím odsouhlasil obsah smluvních dokumentů, došlo k uzavření tzv. „clickthrough“ smluv, které jsou charakteristické právě uzavřením za pomoci kliknutí na virtuální tlačítko nebo hyperodkaz. Uložení smluvních dokumentů na serveru původního věřitele a současně v uživatelském rozhraní Klipujcka.cz byl obsah právního úkonu zachycen na hmotném podkladu, a jde tak o písemnost. Vymezený „clickthrough“ model bývá v prostředí internetu hojně využíván při různorodé obchodní činnosti a jeho zapovězení by mělo dalekosáhlé negativní účinky pro jakoukoliv hospodářskou činnost v prostředí internetu a pro ekonomiku jako celek. Závěrem cituje z komentáře k § 561 o.z. a navrhuje, aby napadené usnesení bylo zrušeno a věc byla vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Odvolání je přípustné (a contrario § 202 o.s.ř.), bylo podáno včas (§ 204 o.s.ř.) osobou k tomuto úkonu oprávněnou (§ 201 o.s.ř.) a lze jej považovat za důvodné.

Odvolací soud projednal napadené usnesení v mezích vyplývajících z odvolání (§ 212 o.s.ř.) a přezkoumal napadené výroky postupem dle § 212a odst. 1, 5 a 6 o.s.ř.

Odvolací soud z exekutorského spisu sp. zn. 144 EX 32248/14 zjistil, že povinný uzavřel dne 13.3.2014 s právním předchůdcem oprávněného, společností V6 profit spol. s.r.o., IČ: 27446638, s využitím elektronických komunikačních prostředků sérii několika smluv. Konkrétně se jednalo o Rámcovou smlouvu o úvěru č. 33473195, Rozhodčí smlouvu a Smlouvu o úvěru č. 12292. Zatímco v Rámcové smlouvě byly sjednány obecné podmínky poskytování jednotlivých úvěrů, Rozhodčí smlouva delegovala řešení majetkových sporů vzniklých v souvislosti s poskytnutím úvěru na konkrétně vymezené osoby rozhodců. Úvěrová smlouva č. 12292 vycházela z podmínek daných v Rámcové smlouvě a povinnému byl na jejím základě poskytnut úvěr ve výši 2.000,- Kč.

Modus kontraktace vypadal následovně:

Povinný se dne 13.3.2014 zaregistroval prostřednictvím webového portálu Klipujcka.cz do systému provozovaného právním předchůdcem oprávněného poté, co do registračního formuláře zadal své jméno, příjmení, emailovou adresu, číslo mobilního telefonu a rodné číslo. V reakci na provedenou registraci byl povinnému vytvořen uživatelský účet a systém vygeneroval dva unikátní přihlašovací údaje – Heslo a ID. Osmimístné Heslo, sestávající z číslic a malých a velkých písmen, obdržel povinný formou emailové zprávy na svoji emailovou adresu, devítimístné ID tvořené náhodně vygenerovanými číslicemi bylo povinnému odesláno SMS zprávou. Po obdržení těchto údajů se povinný úspěšně přihlásil na serveru Klikujcka.cz ke svému uživatelskému účtu, kde vyslovil souhlas s Rámcovou smlouvou o úvěru a s Rozhodčí smlouvou, což mu otevřelo cestu k žádosti o úvěr ve výši 2.000,- Kč, který mu byl právním předchůdcem oprávněného poskytnut.

Odvolací soud shledal, že se v souzené věci jedná o spotřebitelský vztah, neboť povinný vystupoval při uzavírání předmětných smluv jako fyzická osoba – nepodnikatel, zatímco oprávněný poskytováním půjček vykonával svoji podnikatelskou činnost.

Dle Čl. II bodu 2. přechodných ustanovení zákona č. 19/2012 Sb., jež nabyl účinnosti dnem 1.4.2012, se platnost rozhodčí smlouvy posuzuje podle zákona č. 216/1994 Sb. ve znění účinném v době uzavření rozhodčí smlouvy. Rozhodčí smlouva v předmětné věci byla uzavřena dne 18.4.2014 a nutno ji tudíž posuzovat prizmatem popsané novely.

Dle § 3 odst. 1 zákona č. 216/1994 Sb. rozhodčí smlouva musí být uzavřena písemně, jinak je neplatná. Písemná forma je zachována i tehdy, je-li rozhodčí smlouva sjednána telegraficky, dálnopisem nebo elektronickými prostředky, jež umožňují zachycení jejich obsahu a určení osob, které rozhodčí smlouvu sjednaly.

Dle § 3 odst. 3 zákona č. 216/1994 Sb. sjednává-li se rozhodčí smlouva pro řešení sporů ze spotřebitelských smluv, musí být sjednána samostatně a nikoliv jako součást podmínek, jimiž se řídí smlouva hlavní; jinak je neplatná.

Dle § 3 odst. 5 zákona č. 216/1994 Sb. rozhodčí doložka uzavřená podle odstavce 3 musí obsahovat také pravdivé, přesné a úplné informace o

- a) rozhodci nebo o tom, že rozhoduje stálý rozhodčí soud,
- b) způsobu zahájení a formě vedení rozhodčího řízení,
- c) odměně rozhodce a předpokládaných druzích nákladů, které mohou spotřebiteli v rozhodčím řízení vzniknout a o pravidlech pro jejich přiznání,
- d) místu konání rozhodčího řízení,
- e) způsobu doručení rozhodčího nálezu spotřebiteli a
- f) tom, že pravomocný rozhodčí nález je vykonatelný.

Podle § 561 odst. 1 o.z. k platnosti právního jednání učiněného v písemné formě se vyžaduje podpis jednajícího. Podpis může být nahrazen mechanickými prostředky tam, kde je to obvyklé. Jiný právní předpis stanoví, jak lze při právním jednání učiněném elektronickými prostředky písemnost elektronicky podepsat.

Dle § 562 odst. 1 o.z. písemná forma je zachována i při právním jednání učiněném elektronickými nebo jinými technickými prostředky umožňujícími zachycení jeho obsahu a určení jednající osoby.

Dle § 2 písm. a) zákona č. 227/2000 Sb. pro účely tohoto zákona se rozumí elektronickým podpisem údaje v elektronické podobě, které jsou připojené k datové zprávě nebo jsou s ní logicky spojené a které slouží jako metoda k jednoznačnému ověření identity podepsané osoby ve vztahu k datové zprávě

Dle § 3 odst. 1 zákona č. 227/2000 Sb. datová zpráva je podepsána, pokud je opatřena elektronickým podpisem. Pokud se neprokáže opak, má se za to, že se podepisující osoba před podepsáním datové zprávy s jejím obsahem seznámila.

Odvolací soud připomíná, že rozhodčí smlouva jest právním jednáním procesního charakteru, neboť deleguje rozhodovací pravomoc z obecného soudu na osobu rozhodce a upravuje další skutečnosti související s rozhodčím řízením a jeho průběhem, tj. výběr rozhodce, průběh řízení, náklady řízení, doručování apod. Její procesní obsah však nemění ničeho na jejím smluvním základu, protože je namístě posuzovat její platnost dle relevantních ustanovení hmotného práva o právních jednáních (problematika povahy rozhodčí smlouvy je velmi komplexní; k tomu podrobněji viz A. J. Bělohávek. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck. 2012. s. 218 a násl.).

Rozhodčí smlouva musí v souladu se zákonem o rozhodčím řízení splňovat určité formální a materiální požadavky, které jsou nastaveny o to rigorózněji, pokud se jedná o rozhodčí smlouvu uzavřenou mezi podnikatelem a spotřebitelem. Zatímco některé požadavky vyplývají explicitně ze zákona, jiné byly dovozeny judikatorně (viz např. rozhodnutí NS sp. zn. 33 Cdo 1616/2014).

Posuzovaná rozhodčí smlouva stanoví, že v případě vzniku sporu z Rámcové smlouvy č. 33473195 je každá ze smluvních stran oprávněna podat žalobu buď k soudu, nebo k rozhodci. V souladu s bodem 3. smlouvy je oprávněn rozhodovat spor JUDr. Bc. Martin Kulhánek, Ph.D., a pokud by se rozhodcem nestal, vyjmenovává smlouva další čtyři fyzické osoby oprávněné spor rozhodnout. Místem konání rozhodčího řízení je Brno, se souhlasem rozhodce a účastníků i jiné místo. Rozhodčí řízení je v zásadě ústní, ledaže mezi účastníky

není sporu ohledně skutečností významných pro rozhodnutí ve věci samé. Rozhodce je povinen řídit se při rozhodování hmotným právem rozhodným pro spor a zejména předpisy na ochranu spotřebitele. Rozhodčí nález lze k návrhu procesně neúspěšného účastníka přezkoumat jiným rozhodcem. Lhůta k podání návrhu na přezkum činí 15 dnů a počíná běžet ode dne doručení rozhodčího nálezu. Rozhodčí smlouva dále vymezuje problematiku odměny rozhodce a nákladů řízení, zabývá se pregnantně otázkou doručování, obsahuje poučení o právní moci rozhodčího nálezu a o možnosti podat žalobu na zrušení rozhodčího nálezu k obecnému soudu.

Odvolací soud konstatuje, že z obsahového hlediska rozhodčí smlouva splňuje zákonné i judikatorní náležitosti, kdy především obsahuje uzavřený seznam pěti jednoznačně identifikovaných fyzických osob oprávněných rozhodovat případný spor a jasně upravuje procesní parametry rozhodčího řízení včetně možnosti přezkumu rozhodčího nálezu jinými rozhodci.

Co do splnění formálních náležitostí je nepochybné, že rozhodčí smlouva byla uzavřena na samostatné listině odděleně od Rámcové smlouvy, což staví najisto vědomost spotřebitele o řešení případných sporů v rozhodčím řízení.

Spornou tedy zůstává otázka splnění požadavku písemnosti rozhodčí smlouvy ve smyslu § 3 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení. Obecně lze uvést, že pojem písemnosti zahrnuje textové či obrazové informace zachycené nejen v listinné, ale též v elektronické či jakékoliv jiné podobě, která umožňuje trvalý a písemný záznam dané informace s možností její autentizace, tj. přičitatelnosti určitému subjektu (k tomu viz Polčák, R. *Praxe elektronických dokumentů*. Bulletin advokacie. č. 7-8/2011, s. 53). Požadavku trvalého zachování a autentizace informace odpovídá i dikce § 3 odst. 1 věty druhé zákona o rozhodčím řízení, kterou takřka duplikuje § 562 odst. 1 o.z. Písemná forma je tak naplněna i tehdy, pokud bylo určité právní jednání provedeno za pomoci elektronických prostředků, jako je internet, elektronická pošta či mobilní telefon.

V kontextu posuzované věci je přitom stěžejní naplnění požadavku autentizace. Tomuto účelu nejlépe slouží podpis, díky němuž lze identifikovat jednající subjekt a současně ověřit, že skutečně jednal ten, kdo se podepsal. Zatímco listinné dokumenty se nejčastěji opatřují vlastnoručním podpisem (uvedení jména a příjmení, potažmo jen příjmení apod.), elektronické dokumenty nutno podepsat pomocí tzv. elektronického podpisu, jehož právní status zakotvuje zákon č. 227/2000 Sb. Tento právní předpis ve snaze usnadnit elektronickou komunikaci v reakci na masivní rozvoj informačních a komunikačních technologií poskytuje definici elektronického podpisu, na základě čehož se rozlišují jeho dvě základní varianty – zaručený elektronický podpis a prostý elektronický podpis. Zaručený elektronický podpis je plnohodnotným ekvivalentem úředně ověřeného vlastnoručního podpisu (k tomu viz důvodová zpráva k § 2 zákona č. 227/2000 Sb.) a vyznačuje se vysokou mírou spolehlivosti a autentičnosti, což je dáno systémem certifikace (k tomu viz článek R. Polčáka citovaný výše).

Prostý elektronický podpis logicky takovou míru identifikační a autentizační jistoty neskýtá, i přesto mu zákon č. 227/2000 Sb. v § 3 odst. 1 přiznává základní účinky podpisu, k čemuž se přiklání i právní praxe (Korbel, F., Melzer, F. *Písemnost, elektronický a biometrický podpis v elektronickém právním jednání*. Bulletin advokacie. č. 12/2014. s. 31; rovněž tak citovaný R. Polčák). Vyjdeme-li přitom ze zákonné definice elektronického podpisu, z citovaných článků a rovněž z důvodové zprávy k zákonu č. 227/2000 Sb., prostým

elektronickým podpisem může být oskenovaný vlastnoruční podpis, specifický PIN kód či dokonce jen jméno a příjmení napsané pod textem emailu, obecně vzato tedy jakákoliv data označující původce elektronického dokumentu.

V předmětné věci došlo k uzavření smluv tak, že povinný obdržel na základě registrace unikátní přihlašovací údaje a následně se smluvními podmínkami vyslovil souhlas kliknutím na virtuální tlačítko. Tyto kontrakty bývají někdy nazývány jako tzv. „clickthrough smlouvy“ a je pro ně typický kontrakční proces, který kombinuje prostý elektronický podpis (ID, Heslo) s mechanickými prostředky (klik myši na příslušné tlačítko). Lze proto uzavřít, že povinný opatřil smlouvy včetně rozhodčí doložky prostým elektronickým podpisem, neboť po zadání unikátních identifikačních údajů vztahujících se výhradně k jeho osobě mechanickým prostředkem „kliknutí“ vyslovil souhlas s jejich zněním. Požadavek písemnosti je přitom splněn nejen prizmatem § 561 odst. 1 o.z., ale rovněž dle § 3 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení, respektive § 562 odst. 2 o.z., dle nichž se i nepodepsané elektronické dokumenty považují za podepsané, pokud zachycují obsah dokumentu a umožňují identifikaci jednatelů osoby (k tomu viz citovaný článek R. Polčáka.)

Vzhledem k tomu, že rozhodčí smlouva byla uzavřena platně a v písemné formě, odvolací soud napadené usnesení zrušil dle § 219a odst. 2 o.s.ř. a věc vrátil soudnímu exekutorovi k dalšímu řízení dle § 221 odst. 1 písm. a/ o.s.ř. V dalším řízení soudní exekutor požádá exekuční soud o nové pověření k provedení exekuce, a to s respektem k právnímu názoru odvolacího soudu.

K projednání odvolání nebylo potřebné nařizovat jednání (§ 254 odst. 8 o.s.ř.).

O nákladech řízení rozhodne v dalším průběhu prováděné exekuce pověřený soudní exekutor (§ 87 a násl. e.ř.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí není dovolání přípustné (§ 238 odst. 1 písm. d) o.s.ř.).

Krajský soud v Českých Budějovicích
dne 12. května 2015

JUDr. Bohuslav P e t r , Ph.D., v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Jana Švepešová